

گفت‌وگویی فراسوی زمان بالقمان حکیم
استاد ناصر باقری بیدهندی

مقدمه

به نام آن که جان را حکمت آموخت

«به تحقیق، به لقمان حکمت دادیم»

(لقمان، ۱۲)

چند و چند از حکمت یونانیان؟

حکمت ایمانیان را هم بدان!

آن چه پیش روی شماست، روزنی است به
روشنایی اندیشه‌های زلال لقمان حکیم؛ عبد شکور
فکوری که پیامبران بسیاری را درک کرد^۱ و در مکتب
عالی آنان تربیت شد. او اندیشه وری از قبیله نور بود که
خداوند او را بین پیامبری و فرزاندگی مخیر گرداند و او
فرزاندگی را برگزید و انسان‌ها را با «ترکیه و تعلیم» به
«هدایت اعظم» و «عبادت اکمل» راهبری کرد.

در عظمت مقام لقمان همین بس که قرآن کریم نصایح او
به فرزندش را حکایت کرده است؛^۲ شخصیتی که در لسان

اهل بیت (علیهم السلام) توصیف و تمجید شده است.

این مربی نمونه و بلندآوازه مردم را با موعظه و نصیحت اندرز می داد و به تربیت و تعلیم ارباب استعداد همت می گذاشت و هر کس به اندازه استعداد خودش از تعلیم آن مرد حکیم استفاده می کرد. در آن میان، لقمان پسر بیچاره باهوش و با استعداد و با ادب داشت که تعلق خاطر پدر را به خود معطوف و همتش را به تربیت خویش مصروف داشته بود. لقمان چون مراتب استعداد فرزندش را دید، در تربیت وی کوشید، لذا بیشتر نصایح خود را، هر چند محتوای آن عمومی است، به عنوان او مخصوص می ساخت.

سخنان لقمان در زمینه های اخلاقی، تربیتی، اجتماعی و... همواره نقل مجالس و محافل علمی و زبانزد علمای اخلاق و دستمایه سخنوران بزرگ و خطیبان نامدار هر روزگار بوده است^۴ و پویندگان وادی معرفت و جویندگان زلال حقیقت را چونان شربتی بوده است گوارا و جان افزا که الفاظ و معانی آن، به صورتهای گوناگون در زندگی مردم و رفتار و کردار آنان تأثیر زیادی داشته است؛ به

گونه‌ای که بسیاری از اندرزهای گهربارش وارد حوزه ادبیات شده و شاعران بزرگ از آن سخنان الهام گرفته‌اند. با عنایت به: نیاز فردی و اجتماعی ما به اخلاق، موعظه و سخنان حکیمانه و نقش سازنده آن و با توجه به این که بسیاری افرادی که می‌خواهند بدانند مرد بزرگی که خداوند یک سوزه از کتابش را به نام او نامگذاری کرده است و پیشوایان دین پندهای او را برای دیگران نقل کرده‌اند، کیست و رمز دست‌یابی او به حکمت چیست؛ نویسنده بر آن شد که خوانندگان این کتاب را در قالب گفت‌گو با این حکیم الهی و سخنان حکمت‌آمیز وی آشنا سازد؛ به این امید که برای مؤمنان مفید واقع شود.

در خاتمه از همه کسانی که در تهیه این کتاب همکاری کرده‌اند، به ویژه استاد محمود مهدی پور، حضرت حجت الاسلام والمسلمین سید سجاده‌اشمیان رئیس محترم مجتمع آموزش عالی امام خمینی (ره)، حجت الاسلام محمد عابدی و استاد علی‌الله اکبری تشکر و قدردانی کنم.

قم: حوزه علمیه
ناصر باقری بیدهندی

۱. شیخ بهایی.
۲. ن. ک. به: المواقظ العندقیة، ص ۱۲۲.
۳. ن. ک. به: سوره لقمان.
۴. روح البیان، بر سوی حق، ج ۳.